

Oana BORȘ

Un Mazilu cu iz absurd

Foto: Florin Chirea

Valer DELLAKEZA și Romanița IONESCU

Păstrând spiritul caragealean prin finețea observației, prin acea aplecare și plăcere de a privi cu lupa comportamentul uman și, apoi, prin sarcasmul comentariului, dramaturgia lui Teodor Mazilu este o prezentă absolut justificată în proiectul Teatrului Național din Craiova, *Caragiale&Co.*

În opera autorului postbelic, contextul social este determinat. Poate pentru că a fost contemporanul unei epoci speciale, așa cum specială este oricând impunerea forțată a unei noi doctrine. Ridicolul personajelor sale își trage seva din această stare de fapt, căci sunt privite în zbaterea – inconștientă, de altfel – de a-și îmbrăca idealurile firești într-o logică improprie, pe care „morală” o statutează însă. Raportarea la o realitate foarte bine delimitată temporar face ca opera sa să fie o zonă evitată de regizorii momentului.

Ștefan Iordănescu încearcă, însă, prin montarea sa după *Somnoroasa aventură*, pe scena Naționalului craiovean, o îndepărtare a lumii lui Mazilu de această datare. Incizia sa este radicală, însă, căci extrage din

această lume foarte clar conturată, o singură dimensiune, aceea a absurdului pe care o potențează și o transformă în osatura spectacolului. În piesele lui Mazilu, absurdul se insinuează însă doar la nivel de sintaxă, ca reflex al inadecvării între regula firească și cea recent canonizată. Aici, însă regizorul folosește elementele absurdului ca structuri morfologice ale discursului său scenic. El construiește o lume alienată, în care personajele se decupează distinct. Relațiile dintre ele, care au o coerență clară, impusă de structura realistă a piesei, sunt astfel dirijate încât se anulează. Iar una dintre fațetele teatrului absurd, lipsa de comunicare, devine cheia transpunerii lui Ștefan Iordănescu. Se pierde astfel, savoarea pe care lumea maziliană o are și care se naște din comicul dialogului și al situației concrete. Iar la nivel imagistic se tinde spre acea zonă a teatrului vizual care uzează de efecte adjuvante: fum, jocuri de alb și negru al imenselor uși care se deschid și se închid în jurul scenei și prin care pătrund eroii, minuscule făpturi în raport cu imensitatea decorului, și care se pierd apoi în scena goală, dând măsura ridicolului lor. Apar de altfel și rezolvări expositive, neduse până la capăt: imaginea Cartaginei în flăcări.

Cum apar personajele în această lume reinventată de Ștefan Iordănescu?

Domnul Gherman (Valeriu Dogaru) este singurul care capătă o coloratură concretă: securist. Ticurile și reacțiile îl demască, frustrările la care viața l-a obligat îl fac a visa schimbarea pe care o găsește sinonimă cu căsătoria, dar care nu are nimic de-a face cu iubirea. *Mătușa Cleo* (Iosefina Stoia) este femeia ajunsă la o vârstă matură, care nu știe să îmbătrânească. De aceea i se par imposibil de înțeles noile idealuri ale tinerei sale nepoate, *Gabriela* (Romanița Ionescu), care, de fapt, se dovedesc simple toane ale unei infantilități entuziaste. *Manole* (Angel Rababoc), curtezanul *Gabrielei*, este imaginea unui teribilism juvenil, creionată cu ironie. Dar, poate cel ce dă cel mai bine măsura valorii sale, este *Valer Dellakeza* în *Ogaru*, care, cu finețe, face trecerea între asumare și joc, aducând pe scenă tristețea unui Charlot îmbătrânit.

Teatrul Național Craiova – Somnoroasa aventură de Teodor Mazilu. Regia: Ștefan Iordănescu. Decoruri: Viorel Penișoară – Stegaru. Costume: Lia Dogaru. Muzica: Ildiko Fogarassy. Mișcarea scenică: Lorett Enache. Distribuția: Valeriu Dogaru, Iosefina Stoia, Romanița Ionescu, Valer Dellakeza, Angel Rababoc.

Irina IONESCU

Forța unei lovituri de teatru

Răsfățat al scenei românești de după 1989, Matei Vișniec este jucat în continuare cu mult succes, chiar dacă piesele sale cu subiect politic, piesele care descriau raporturile dintre omul simplu și puterea opresantă, dintre călău și victimă, sau cele despre spălarea creierelor nu mai interesează atât de mult, cum se întâmpla în urmă cu câțiva ani.

Frumoasa călătorie... aleasă de regizorul Mircea Cornișteanu și realizată, în stagiunea trecută, la Teatrul Național din Craiova este, în consecință, o piesă complet diferită de cele menționate anterior, fiind – în esență – „o poveste de dragoste în care femeia apare... ca destin, ca iubire, ca inițiere”, după cum declară însuși autorul. Este scrisă „într-un registru